

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”

RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI O‘ZBEKISTON MILLIY
UNIVERSITETINING JIZZAX FILIALI**

**JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY YO‘NALISHLARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
*mavzusidagi Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari
to‘plami*
(2025-yil 21-22-noyabr)

JIZZAX-2025

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 557-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

O‘QUV-USLUBIY INTERAKTIV XIZMAT KO‘RSATUVCHI DASTURIY VOSITALARNING TA‘LIM TIZIMIDAGI RO‘LI

Xoljigitov Dilmurod Xolmurod o‘g‘li

O‘zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali o‘qituvchisi
xoljigitovdilmurod93@gmail.com

Burxonov Sarvar, Og‘abek Yuldoshev, Qahharov Jasurbek

O‘zbekiston Milliy universitetining Jizzax filiali talabalari

Annotatsiya: Hozirgi kunda yurtimizda o‘quv uslubiy interaktiv xizmat ko‘rsatuvchi dasturiy vositalardan biri bu Inter-VUZ saytidir. Oliy ta‘lim muassasalarida interaktiv xizmatlar ko‘rsatish tizimini tashkil etuvchi axborot-ta‘lim dinamik muhiti, ya‘ni axborot boshqarish tizimini va undagi axborotlar asosida foydalanuvchilarga interaktiv xizmatlarni ko‘rsatish qobig‘ida interaktivlikni namoyish etish, albatta shakllantirilgan dasturiy ta‘minot hamda undagi ayrim elementlari bilan bog‘liq.

Kalit so‘zlar. Multimediya, Ziyonet , Inter-VUZ tizimining interaktivlik elementlari,

Hukumatimiz tomonidan ta‘lim soha sining rivojiga, barkamol avlodni yuksak-ma‘naviyatli, zamonaviy bilimlar egasi bo‘lishiga alohida e‘tibor qaratilishi ta‘lim tizimini tubdan yangilab, jaxon andozalariga mos ravishda tashkil etishga undamoqda. 2012-yil fevral oyida Toshkent shahrida o‘tkazilgan “Yuksak bilimli va intellektual rivojlangan avlodni tarbiyalash mamlakatni barqaror taraqqiy ettirish va modernizatsiya qilishning eng muhim sharti” mavzusidagi xalqaro simpoziumda ta‘lim tizimiga bo‘lgan ezgu munosabat yaqqol o‘z isbotini topganligini aytish joiz. Bugungi axborotning globallashuvi jarayonida ta‘lim tizimini axborot-kommunikatsiya texnologiyalar bilan uyg‘unlikda olib borish samarali natijalar berishi aynan haqiqat.

Bu sohada erishilgan yutuqlar qatoriga xalq ta‘limi vazirligi tasarrufida “Axborot-ta‘lim portali”ning yaratilishi, Multimediya umumta‘lim dasturlarini rivojlantirish markazining ishga tushirilishi, Ziyonet ijtimoiy axborot-ta‘lim tarmog‘ining tashkil etilishi va har bir ta‘lim muassasasida axborot-resurs markazlarini tashkil qilinishi hamda ularni veb-saytlarini Internet tarmog‘iga qo‘yilishini keltirish mumkin.

Shuningdek, oliy ta‘lim muassasalarida ta‘lim tizimini avtomatlashtirish borasida bir qator dasturiy ta‘minotlar yaratilgan. Lekin, mavjud dasturiy ta‘minot ma‘lumotlar bazalarini umumlashtirish, yagona axborot makoniga aylantirish dolzarb muammoligicha qolmoqda. Rivojlangan mamlakatlar ta‘lim tizimida qo‘llanilayotgan, yirik kompaniya va firmalar tomonidan yaratilgan dasturiy ta‘minotlardan, ta‘lim tizimida to‘g‘ridan-to‘g‘ri foydalanish ta‘limga noto‘g‘ri yondashuvni keltirib chiqaradi. Chunki, har bir davlatning ta‘lim sohasidagi siyosati va ta‘lim tizimini boshqarish usullari turlichadir. Demak, ta‘lim tizimi faoliyatidan kelib chiqqan holda, rivojlangan davlatlar tajribasidan foydalanib dasturiy ta‘minotlarni yaratish muhim ahamiyatga molik.

Shu bois, ta’lim sohasi faoliyatini to’liq avtomatlashtirish asosida yagona axborot-ta’lim muhitini yaratish va uni joriy etish bugungi kunning muhim, dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasida o‘quv-uslubiy interaktiv xizmat ko‘rsatuvchi dasturiy vositalar katta ro‘l o‘ynaydi. Hozirgi kunda yurtimizda o‘quv uslubiy interaktiv xizmat ko‘rsatuvchi dasturiy vositalardan biri bu Inter-VUZ saytidir. Oliy ta’lim muassasalarida interaktiv xizmatlar ko‘rsatish tizimini tashkil etuvchi axborot-ta’lim dinamik muhiti, ya’ni axborot boshqarish tizimini va undagi axborotlar asosida foydalanuvchilarga interaktiv xizmatlarni ko‘rsatish qobig‘ida interaktivlikni namoyish etish, albatta shakllantirilgan dasturiy ta’minot hamda undagi ayrim elementlari bilan bog‘liq. Inter-VUZ tizimining interaktivlik elementlari quyidagilardan kiradi:

- Yangiliklar tasmasi. Oliy ta’lim muassasalarida ichki ob’ektlari haqidagi ma’lumotlarni beruvchi statik yangilik va tegishli axborotlarni (o‘zgarmas veb sayt) o‘z ichiga oladi. Har bir ob’ekt o‘zining shaxsiy veb saytlariga ega bo‘lib, uni ob’ekt administratori yangilab boradi va avtomatlashgan shaklda axborotlarning kalendarli arxivi shakllantiriladi.

- Forum. Ota-onalar va tashqi muhit foydalanuvchilar, oliy ta’lim muassasalarida talabalari va o‘qituvchilari, raxbariyat va xodimlar o‘zaro muloqat qilishlari hamda barcha turdagi foydalanuvchilari darajali administratorlari bilan bog‘lanib, xabarlar almashadilar.

- Xabarlar almashish. Foydalanuvchilar xizmat vazifalari va darajalariga qarab shaxsga nisbatan “birga bir”, “birga ko‘p” va “ko‘pga bir” tamoyillari bilan xabarlar avtomatlashgan turda yoki inson tomonidan jo‘natishi va javob berishi mumkin. Misol uchun talabani darsga qatnashmaganligi avtomat shaklda ota-onalarga etkazilishi kabi. Xabarlar almashishida turli vositalardan foydalaniladi, jumladan elektron pochta, mobil aloqa vositalari kiradi.

- Savol-javob (chat). Tizim foydalanuvchilari bir-birlari bilan real vaqtda savol-javob qilish imkonini beradi.

- Fikr bildirish. Tizimda faoliyat olib boruvchi foydalanuvchilarga va oliy ta’lim muassasalarida ob’ektlarda taqdim etilayotgan axborotlarga nisbatan barcha foydalanuvchi shahslar ochiq va anonim shakllarda fikrlar va izohlar bildirishi mumkin.

- Ovoz berish. Foydalanuvchi hohishiga ko‘ra tizimdagi axborot resurslari, ob’ektlar faoliyatiga turli mezonlar bilan interaktiv shaklda ovoz berishi mumkin.

- Hisoblagich. Ob’ektlardagi axborotlarni ko‘rishlari va resurslarni ko‘chirib olishlar sonini tizim avtomatik turda hisoblab turadi.

- Ma’umotlar bilan ishlash. Tizimda bevosita faoliyat olib boruvchi foydalanuvchilar tegishli ma’lumotlari bilan ishlaydi. Ma’lumotlarni kiritish maydonlari mos turda quyidagi xususiyatlariga ega:

- maydonlar o‘ziga mos bo‘lmagan axborotlardan himoyalangan bo‘lib, foydalanuvchiga turli ko‘rsatmalar beradi;

- kiritilgan yoki tanlangan ma’lumotlar asosida keyingi ma’lumotlarni avtomatik ravishda kiritish taklif qilinadi;

- kiritilgan ma'lumotlar va fayllar tizim axborot muxitida mavjudligi tekshirilib, takroriy ma'lumotlarning oldi olinadi.

- Ma'lumotlarni izlash. Tizimdan zarur ma'lumotlarni izlash butun tizim doirasida, oliy ta'lim muassasalarida kesimida, ob'ekt kesimida, bir xillikni tashkil etuvchi ob'ektlar kesimida katologlarga ajratilgan holda amalga oshirilishi mumkin. Ma'lumotlarni izlashda foydalanuvchi axborotning dastlabki simvollarini kiritishi bilan asosida tizim bazasidan ma'lumotlar saralanadi va ro'yhat shaklida tanlashni taklif etiladi. Misol uchun elektron adabiyotlarni izlashda foydalanuvchiga shunday interaktivlik imkoniyati yaratilgan.

- Kerakli manzil ma'lumotlariga o'tishlar. Tizim axborot muxiti juda katta hajmdagi ob'ektlar va ma'lumotlarni o'z ichiga olgan bo'lsa ham, kerakli tugunlarga o'tishlar foydalanuvchi uchun qulaylashtirilgan. Tizim avtomatik tarzda foydalanuvchi xizmat faoliyatiga qarab turgan tugunni hisobga olgan holda unga yaqin bo'lgan tugunlarni taklif qilib turadi.

Bu keltirilgan xizmat turlari interaktivlik xususiyatlarini qamrab olgan bo'lib, u foydalanuvchi va ob'ektlarga nisbatan tizim tomonidan kerakli o'rinlarda taklif qilinadi.

Mamlakatimizda yana bir o'quv uslubiy interaktiv xizmat ko'rsatuvchi sayt mavjud bu sayt my.estudy.uz saytidir. Bu sayt masofali ta'lim tizimidir u akademik litsey va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari, oliy ta'lim muassasi talabalariga masofadan ta'lim berish uchun yaratilgan tizimdir. Hozirda tizim Toshkent axborot texnologiya universiteti talabalari va Toshkent axborot texnologiya universiteti qoshidagi akademik litseylarga fizika, matematika fanlarini interaktiv ko'rinishda ta'lim olishga xizmat ko'rsatib kelmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Xoljigitov D. et al. DIOFONT TENGLAMALARINI YECHISHDA ZANJIRLI KASRLAR XOSSALARIDAN FOYDALANIB YECHISH USULLARI //International Journal of scientific and Applied Research. – 2024. – T. 1. – №. 3. – C. 282-287.
2. Mamanov S. K. va boshq. biz yashayotgan jamiyatimizda trigonometrik funktsiyalarning amaliy ahamiyati // eng yaxshi ilmiy tadqiqotlar. – 2023. - T. 2023 yil. 13-17 betlar.
3. Dilmurod X., Jo'raboyevich R. N., AXBOROT TEXNOLOGIYALARINING M. V. M. F. O'QITISH JARAYONIDA FOYDALANISHNING AHAMIYATI //International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research. – 2022. 708711-sahifa.
4. Qahhorov M., Xoljigitov D. Tenglamalar sistemasiga doir misollarni grafik usulda yechish //matematika va informatika jurnali. – 2022. - Jild 2. – №. 1.
5. Xoljigitov D., Prnazarov S. H. Tenglamalar sistemasiga doir misollarni grafik usulda yechish // matematika va informatika jurnali. – 2022. - Jild 2. – №. 1.
6. Xoljigitov D., MANTIQUIY I. I. G. N. Y. MASALALARNI YECHISH // matematika va informatika jurnali. – 2022. - Jild 2. – №. 2.

7. Xoljigitov D., Isroilov I. GRAFLAR NAZARIYASI YORDAMIDA MANTIQUIY masalalarini YECHISH // matematika va informatika jurnali. – 2022. - Jild 2. – №. 2.

8. Xoljigitov D. GEOMETRIYANING ALGEBRAIK TENGLAMALARNIGAE YECHISHGA bazi TATBIQLARI // matematika va informatika jurnali. – 2021. - Jild 1. – №. 3.

RAQAMLI AVLOD VA GUMANITAR TA'LIM: ZAMONAVIY CHAQIRIQLAR TALQINI

Xo‘jabekova Ramzida O‘ktam qizi
O‘zMU Jizzax filiali 2-bosqich talabasi
khujabekovaar@gmail.com

Imiy rahbar: Sirojiddin Saitov Abduvaliyevich
O‘zMU Jizzax filiali dotsent v.b.

Annotatsiya: Ushbu ilmiy ish raqamli avlodning shakllanishi va zamonaviy gumanitar ta'lim oldiga qo'yayotgan chaqiriqlarini chuqur tahlil qiladi. Tadqiqotda raqamli tafakkur, multimodal axborot qabul qilish, o'qish jarayonining transformatsiyasi, talabalarning psixologik va madaniy xususiyatlari gumanitar ta'lim bilan qanday uyg'unlashishi ilmiy asosda yoritiladi. Raqamli texnologiyalar, korpus lingvistikasi, interaktiv o'qitish metodlari, media madaniyat va yangi pedagogik yondashuvlarning ta'siri batafsil o'rganilgan. Ish raqamli gumanitarot, media lingvistika va zamonaviy didaktika doirasida gumanitar fanlarning yangi funksional vazifalarini yoritib, raqamli avlodning intellektual ehtiyojlariga mos ta'lim modelini taklif qiladi.

Kalit so'zlar: raqamli avlod, gumanitar ta'lim, raqamli gumanitarot, media lingvistika, multimodal matn, ta'lim texnologiyalari, korpus tahlili, tanqidiy fikrlash, pedagogik innovatsiyalar.

Аннотация: Данное исследование посвящено всестороннему анализу вызовов, которые цифровое поколение предъявляет современной гуманитарной сфере образования. В работе рассматриваются особенности цифрового мышления, изменения в восприятии информации, трансформация читательских практик и психолого-культурные потребности молодежи в условиях цифровой среды. Подробно изучены влияние цифровых технологий, корпусной лингвистики, интерактивных методов обучения, медиа-культуры и инновационных педагогических подходов. Исследование раскрывает новые функции гуманитарных наук в рамках цифровых гуманитарных исследований и медиалингвистики, предлагая модель образования, соответствующую интеллектуальным запросам цифрового поколения.

Ключевые слова: цифровое поколение, гуманитарное образование, цифровые гуманитарные науки, медиалингвистика, мультимодальный текст,